

REDACTIA

Ind. Deak Ferencz-u. nr 20

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor.; pe 1/4 de an 5 cor.; pe 1 lună 2 cor. Veli de Duminecă pe an — 4 coroane. — Pentru România și străinătate pe an: 40 franci.

Anunțurile nu se napoiază

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Deak Ferencz-u. nr 20

INSERȚIUNILE:

de un sfert garmond: prima dată 20 bani; a doua oară 15 bani; a treia oară 8 b., de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Serisori nefrancate nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul V.

Număr de Duminecă

Nr. 41

Grea răspundere.

Am publicat în unul din numărul ziarului nostru o scrisoare în care deputatul Bartha Ferencz se ridică în povriva invinuirii, că între Români kossuthiști s'au ales momind poporul cu tot felul de făgădueli, pe cari niciodată nu le vor pute îndeplini. În aceeași vreme am publicat însă și niște mărturisiri chiar d'ale foilor ungurești, anume din „Szabadság“, care le spun verde kossuthiștilor: ați săvârșit ticăloșii, în cât va trebui să dați față cu judecătorii!...

În altă parte a numărului nostru de azi dăm din altă foaie ungurească, anume din „Nagyvárad“.

Și „Szabadság“ și „Nagyvárad“ spun, sprigininduse pe mărturii, că fruntașii partidului kossuthist, pentru a-i câștiga pe Români, i-a mințit că au puterea să șteargă darea, să împartă păduri, pășune și pământ de arat, să dea slobozenie de a fierbe rachiu; i-a atârșat împotriva „domnilor“ așa fel, în cât țeranii s'au și năpustit nu numai asupra „domnilor“ solgăbirae, notari, candidat de deputat și geandarmi, dar au luat la bătaie chiar și pe învețatorii și preoții lor cari se codeau să meargă cu ei.

Nu mai anarchiști, cei ce omoară pe împărați, împărătoase și alte capete mari, mai fac cum au făcut kossuthiștii din Bihor, — scria „Szabadság“.

De altminteri am publicat și noi o destul de lungă dare de seamă asupra isprăvilor kossuthiste.

Din cele spuse de noi și mărturisite și de ziarele maghiare, se vedește pe deplin vinovăția partidului kossuthist. Cu puterea, cu banii și cu înșelaciunea ei au căutat să-și facă oameni și printre Români, după cum d'atâta vreme, prin aceleași mijloace, pus-au stăpânire pe întreg poporul unguresc, care mai ales de data asta, a și ales aproape numai kossuthiști.

Ați fanatisat poporul, l'ați întărit până dincolo de margini, eată ce li-s'a aruncat în față kossuthiștilor chiar din parte ungurească.

Și cu toate acestea, nu prea credem să li-se întâmple ceva. Ba deputatul Beiușului ne scria că va avea grija să arate el „poporului român din Bihor care-i sunt drepturile și datorințele“... Halal de așa dascăli, cari indeamnă ca țeranii să nu plătească dare și-i asmuță să ia cu petri pe geandarmi și antiștiile comunale!

Fruntașii români, cari au plecat cu Memorandumul la Viena, au fost aruncați în temniță: pentru-că au înșirat durerile unui popor întreg! „Agitatorii“ kossuthiști se plimbă însă nesupărați de nimeni, și cel mult fac haz de mijloacele prin cari au ajuns la scaunul de deputat.

Nu se îngrozesc însă mai marii zilei, cei dela stăpânire și Ungurii toți, că ce ar fi, dacă fruntașilor naționalităților, celor pe cari ei îi numesc „agitatori“, li-ar plesni în minte să pornească și ei agitația în felul kossuthiștilor? Să meargă în popor căruț să-i răscolească patimile în așa măsură, încât acesta să ia la goană pe „domni“, să dărime casele comunale, să nu mai vrea să plătească dare, să fie răchii și să samene tutun după plac și să intre în holdele și pădurile „domniilor“ ca în moșia moștenită dela părinți?

Să se gândească numai Széll și toți Ungurii mai așezați, și să întrebe oare dacă fie-care dintre noi s'ar face un propovăduitor în felul kossuthiștilor, s'ar mai găsi în Țeara-Ungurească destul geandarmi și destulă oștire pentru a face rânduială? Și în ce hal ar ajunge patria noastră, dacă cei cuminți, fruntașii, ar căuta mărirea calcând legile și țăria prostind poporul de rënd?!

Noi nu ast-fel am făcut însă. Ci când am văzut că pentru a ne alege deputat trebuie să răsbim printre suflitele geandarmerești și voinții noastre i-se pun în față șiruri de ostași împărătești — căci așa potriviseră stăpânii zilei lucrurile — când am văzut fărădelegile cu cari ni-se răpesc drepturile de alegător și câte ticăloșii toate ni-se fac, ne-am retras din luptă, am hotărât să nu alegem, ci să lăsăm pe Ungurii să-și facă de cap

Și-au și făcut. Alegerile au ajuns adevărate răboai, ori cel puțin bătăi sângeroase și tânguri rușinoase de suflite. S'au îngrozit și ei. Au făcut deci legea despre judecătura Curiei, care să pună capăt atâtor mișelii și întru cât-va să chezuască libertatea. Sub scutul acesteia însă, eată, fruntașii kossuthiști propovăduiesc anarchismul.

Noi Români am ținut conferințe naționale mărețe, adunări populare numeroase, congrese; și zecile de mi am fost împreună, dar nicăiri n'a fost nici gălceavă nici bătaie. Ca să nu ieșim din lege, răbdat-am și batjocuri: să fim huiduiți pe ulițele Clujului, deși praf și cenușă am fi putut să facem atunci acel oraș. Fruntașii nostri însă tot pace și rânduială au vestit.

Acum însă, că sub scutul libertății unui Ungur vor să împingă pe țeranii români spre o prăpastie, de care noi tot-deasuna i-am ținut departe, suntem datori să intrăm în luptă, să nu mai lăsăm poporul pe mâna kossuthiștilor.

Ear dacă în lupta noastră de-a lumina poporul asupra adevăratelor lui drepturi, între cari în rëndul întâiu dreptul de a-și alege deputat din sângele său și bărbați cu durere și dragoste pentru neamul românesc, zicem, dacă în această luptă vom mai fi stângați și în viitor, și în poporul nostru vor câștiga teren anarchiștii

kossuthiști, răspunderea cea mare cade asupra lui Széll, conducătorul de azi a politicii țării... Lege dreptă și dreaptă nu poate însemna desmățarea politică pe care kossuthiștii o propagă d'alungul și d'altul țării.

Russu Șirianu.

Apponyi — președinte al Dietei. După multe chibzuiri, refuzuri, condiții, etc. în sfârșit contele Apponyi s'a hotărât să facă economie de glăsuire în parlament, ocupând fotoliul presidential, pe care șezuse și baronul Bánffy înainte de a ajunge prim ministru.

În zilele trecute se acreditase zvonul că Hieronymi are să fie președintele dietei; astăzi însă se confirmă, că contele Apponyi s'a decis să primcescă el această distincție; lucru pentru care jubilează aproape întreagă presa maghiară.

Succesiunea lui Egan. Ziarul „Hazánk“ scrie sub titlul „Acțiunea ruteană“ următoarele:

În urma morții tragice a lui Egan Ede, li stă înainte ministrului agriculturii Darányi Ignác greaua problemă, de a numi un nou om în fruntea acțiunii rutene. De sigur Darányi Ignác, cu mâna-i norocoasă va găsi omul potrivit; dar astăzi vedem cu durere, cum se caută de a influența pe cel care să hotărască în acest însemnat punct al vieții naționale-economice națiunii maghiare. Zi de zi se ivesc candidați pentru locul rămas vacant prin moartea lui Egan. Sunt aduse în circulație nume a căror proprietari nu au nici chemarea nici pregătirea necesară pentru ocuparea acelei pozițiuni. Ba un fost deputat, ba un funcționar, ba un ilustru necunoscut, sunt candidați, prin tipar, pentru acest post. După judecata noastră, presiunea dulce asupra ministrului nu-și are locul, asupra ministrului, care va avea să hotărască. Pentru ducerea mai departe a acțiunii rutene se cere o mână puternică. În întâiu rind să fie o persoană cu pregătire economică. O persoană care nu din cărți economice a învățat în ce mod se poate ajutara o existență economică, ci care a parcurs și înțelea întreagă cariera grea a muncitorimei. Și inimă va trebui să aibă urmașul lui Egan. Dar trebuie să fie scutit și de prejudiciul că libertatea economică este o parte întregitoare a politicii statului, a liberalismului. Altă pregătire se cere dela un succesor al lui Egan. Înainte de toate un trecut, care s'a îndeplinit într'o muncă pentru binele public. Noi așa înțelegem această grea întrebare; combinațiile de până aci le socotim cu totul greșite.

Alegerile suplimentare și de balotagiu s'au început de ieri și vor urma luna întreagă. După toate semnele, kossuthiștii vor mai câștiga încă cel puțin 3—4 locuri. Și ei și guvernamentalii nu cruță nici un mijloc de a combate pe poporali, de cari cu toții au adevărată groază.

Cum agită kossuthiștii!

— Alte dovezi. —

În numărul său dela 2 Octomvrie „Nagyvárad“ (dela Oradea-Mare) a scris următoarele:

„Beiuș, 1 Oct. Aici și în jurul întreg domnește o agitație uriașă. Oamenii (korteșii) lui Bartha Ferencz, candidatul kossuthiștilor desvoalta o agitație nespusă. Ei au fanatisat poporul împotriva domnilor așa că mulțimea striga sălbatic: *Iti mâncăm pe domni!* Ei au povestit poporul tot felul de mirozenii. Între altele că d'aci încolo nu mai poruncește nici legea, nici fibrișul, ba nici regele, căci rege va fi proclamat Kossuth Ferencz. Au făcut poporul, să creadă că Jól încetează ori-ce putere a episcopului Pavel, întreaga lui avere se va lua, deoarece-ce inginerii cari s'o împartă, sunt d-ja pe drum. Notarii au și scris direcțiunii financiare că ei nu mai îndrăznesc să strângă dare, pentru-că poporului i-au vrit în cap că a încetat darea și d'aceea sătenii amenință că-i omoară dacă vor face un paș pentru stringerea dării. În multe părți kossuthiștii terorizează pe Români amenințându-i: *„Oâne blăstemat, îți aprind casa dacă îndrăznești să votezi cu Gajary“*. Din cauza aceasta din multe comune ei nici nu îndrăznesc să miște până la locul de alegere. Gere Sándor, guvernator al averilor episcopescii mi-a arătat o epistolă particulară, scrisă de o doamnă, care-i înștiințează că cel din Țârcaia (cel mai vestiți bătuși din comitat) au cumpărat 70 revolvere pentru alegeri. Alegătorii kossuthiști sunt în taină înarmați cu securi și coase și au amenințat pe preoți că întorcându-se acasă, îi răstignesc pe cruce. Tabăra lui Bartha este atât de răboinică, încât par-că s'ar pregăti de o revoluție ca al lui Doja. Bătrânul preot gr.-or. din Poeni istorisia plângând că i-au atacat și demolat locuința parochială.

Ear în numărul dela 3 Oct. același ziar scrie:

Care este situația, mai bine o descrie Gajary Ódön în telegrama ce a trimis primului-ministru și care sună:

„Soldații au sosit prea târziu să-și apere alegătorii, și anume așară, după-ce corteșii (kossuthiștii) din Feniș și Țârcaia cu sîla și cu amenințări de moarte mi-au răpit alegătorii. Întăritarea a făcut ca pacincii români să se scoale împotriva domnilor“.

Canalia agitată strigă cu înverșunare asupra episcopului Mihail Pavel. Cuvântul de ordine mai nou este. *Abzug Pavel!* Îi injură spot și-l batjocoresc în chipul cel mai crud. Agitatorii nu cruță pe nimeni și nimic.

În Budureasa ei agită spunând că *M. Sa a abdicat și a predat domnia lui Kossuth Ferencz*. Kossuth e craiu și d'aci încolo nu se mai cer recruți, nu se strânge dare, slujbașii d'acum vor fi alungați și va fi numai un căpitan, care va împărți islazurile, dă slobozenie de a cultiva tutun și a fierbe țuică.

În Țârcaia și Feneș de șese zile se și fierbe rachiu, dar finanții nu îndrăznesc să intre în sate, să-l oprească pe cei ce calcă legea. D'asemeni și judecătoria a oprit din oficiu ori-ce mergere la sate, fiind asta împreunat cu periclitarea vieții. Cei din Țârcaia și Feneș săvârșesc de altfel cele mai temerare corteșiri. Umblă noaptea pe sate și duc cu sîla pe alegători. Mulți au fugit de

grează; sunt speriați însă și aceștia că li se vor aprinde casele. Din Curățele, Budureasa, St. Martin și Delant astă noapte pe *Valeht i-cu dus cu sila în niște care lungi. I-au îmbătat cu rachiu, i-au legat de mâni și picioare și azi dimineață când s'au deșteptat, cu amenințări i-au îndemnat să voteze cu Bartha.*

Lucrurile acestea le-au învățat de altfel kossuthiștii dela frații lor liberali, cari tot în chipul acesta au luptat și ei când vorba a fost să trântescă pe Români și peste tot, să ducă pe Români la votare, unde fruntașii spuneau că n'au ce să caute.

INVENȚIOȘI.

„Budapesti Hirlap“, care de-un timp încoace se întrece cu spiritul, și al cărui corespondenți particulari s'au luat la întrecere să facă combinații invențioase, în numărul recent publică sub titlul: „Crisă în partidul Slovacilor ultraiști“, un „raport“ din Rutea.

Băjbăie de insanităși întreg raportul, care vrea să arete că ar fi existând un conflict între deputații slovaci și candidații slovaci căzuți la alegeri, — ca o urmare a rezultatului alegerilor.

A ne opri asupra acestor fel de bazaconii șoviniste, nu merită; dar' nu putem trece cu vederea intriga ce residă în această bătărană apucătură.

Programul Slovacilor și insuflețirea cu care au luptat cu toții la alegeri, exclude ori-ce combinație de acest fel; este otenodiul ce-i ține reuniți pe toți conducătorii lor, reuniți între deșii și uniți cu poporul pe care îl reprezintă, dragostea lor de acel popor și losinea în numele căruia s'au prezentat în alegeri și în numele căreia au biruit: *executarea legii de naționalități.*

Dacă simburile de adevăr nu există în comunicatul lui „Budapesti Hirlap“, numitul ziar spune ce el ar dori să fie între fruntașii slovaci. Ar dori anume, ca „panslavisti“ slovaci, existenți în imaginația halucinatoare a șovinistilor, să fie paralizați „pactiști“ slovaci, ce ar exista, de-ocamdată tot așa de în aievea, cum există și un stat național maghiar.

Și dacă toată ziua, bună ziua, „patrioții“ paradează cu statul maghiar, cu drepturile lui, etc. tot așa de bine să potrivește să vorbești și de scisiuni între... Bulgaria și China.

Din toată voroava șovinistului, în definitiv iese dorința ferbinte de a viri intrigi în mica grupare slovacă, de-a îndujmâni pe cei-ce o formează, — în credința că Slovacii vor fi naivi, ca niște... kossuthiști, cari cred că Ungaria poate trăi desfăcută de Austria, crezând bunăoară, că Szöll va fi mântuitorul patriei.

Invenția nu e lipsită de îndrăzneală facultate de a plâsmui, dar' nu se potrivește; ba ce e mai mult face de ris pe un organ cu pretenții de seriozitate ca „Budapesti Hirlap“.

Din Austria.

Adresă către Majestatea Sa. În zilele acestea a fost prezentată Majestății Sale adresa concepută și redactată de clubul meseriașilor din Viena împreună cu alte corporațiuni, din incidentul inactivării legii de investitură.

Adresa a fost scrisă de camerele de comerț și de toate corpora-

țiunile industriale mai însemnate. În adresă, între altele, se spun și următoarele:

„Când popoarele Austriei au auzit îndemnul la muncă adresat de Majestatea Voastră legislativei, în inimile apăsate ale industriașilor s'a deșteptat speranța vie, că vor reuși de a schimba vremea grea a stagnării și prin hărnicie vor pute ajunge la vremuri mai bune“.

Adresa pomenește de ostenelele pline de sacrificiu ale guvernului, pentru a birui puternicele impedimente, precum și de strguinta deputaților, apoi continuă:

„Lucrările de mult dorite: drumul de fer la Triest, canalisăriile, regularea rurilor peste toată Austria, vor promova avântul constant al agriculturii, comerțului și producției industriale. Industriașii își exprimă cea mai profundă recunoștință sinceră și devotamentul față cu Majestatea Voastră, care a dat la toate aceste opere un puternic impuls; și privesc cu încredere în viitor, că aceste mari întocmiri se vor îndeplini pentru gloria Majestății Voastre și spre trainicul folos al popoarelor Austriei“.

Din străinătate.

Anexarea Bulgariei la Rusia? „Information“ din Viena publică o știre foarte gravă din Sofia, anume că s'ar fi pregătit în capitala Bulgariei o lovitură de stat cu scop de a anexa Bulgaria la Rusia. Toți ofițerii bulgari — zice numita agenție telegrafică — fac parte din conspirație. Mai mulți ofițeri superiori au declarat chiar în public, că sunt pentru anexiune. Dealmintrelea, ruso-fili din Bulgaria — foarte numeroși — lucrează pe față și în confătuiri la consulul rusesc, care li-a pus la dispoziție o sală a consulatului. Știrea răspândită de „Information“, e foarte gravă extrem de gravă chiar, dar nu e tocmai o surprisă așa de neașteptată.

După alegere.

— Din cercul Beiușului. —

Barta kossuthistul a reușit în cercul electoral al Beiușului. Aceasta însă nu e nici lucru nou, nici minune. Nu e lucru nou căci ziarele au adus vestea despre triumf bartaist kossuthist și în mai multe rânduri. Nu e nici minune, căci triumf kossuthist s'a mai văzut și în alte unghiuri ale țării nu numai la noi, ear reușita lui Bartha față de contrarul său guvernamentalul Gajáry, era știută încă în dimineața zilei de alegere.

Minunate sunt însă armele de cari s'au folosit corteșii lui Bartha, și anumit pot zice că vor fi mai minunate urmările, ce vor suferi cei îmbătați cu apă rece de corteșii kossuthiști. Aceștia în zelul lor propăgau printre Românașii noștri vestea, că numai să voteze cu Bartha, că la cas de reușită li se va îmbunătăși soarta și vor avea o viață tnică cum în Ungaria n'a fost de când există picior de om în această țară. Și bieții Români au crezut-o. Și cum să nu creadă? Când printre corteșii unguri îmbrăcați în ismene și suman, zăreal în tot-deana și câte unu-doi meseriași români din Beiuș, și încă dintre cei cu trecere și cu vază mare. Gurile rele spun cumcă unul dintre corteșii români kossuthiști ar fi fost doară făt, sau ce, la o b.erică română din Beiuș. Nu știu. Nu l'am văzut corteșind, n'am auzit nici chiar cuvântările celebrului dela „Egyet. tés“, ce li-a rostit în fie-care comună, în favorul domnului său. Așa dar aș putea tăcea, dacă nici am văzut nici am auzit. Aceasta însă nu o pot face. Nu. Pen-

tru-că tulburările și ura, ce s'au produs în poporul de pe aici dela alegere încoace ceva ne mai pomenit. Sunt deja două săptămâni dela alegeri și încă și azi își sparg bieții Români, ei între ei capetele de dragul lui Bartha și ura lui Gajáry, ori din contră. Fie-care bartaist e în aceeași flicără, în care a fost în ziua de alegere. Pe același ton cântă și azi psalmi de laudă biruitorului Bartha.

Aceasta n'ar fi nimica. „De este cineva cu inimă bună să cânte“, — vorba sf. scripturii. Ca să se urască însă român pe român, frate pe frate, sătean pe sătean și încă pentru o alegere, ce a trecut și încă de două săptămâni, și la care alegere, dacă asculta de glasul fruntașilor săi nu trebuia să meargă nici unul dintre români, asta numai înțelege nu se poate. Și ura a început a izbucni. În comuna H. un om lovește pe vecinul său în cap cu o stielă pentru că respectivul nu a votat cu Bartha, ci cu Gajáry, pe d'asupra îi mai dă o palmă bună și i-a dădea încă și mai multe, dacă nu interveniau alți. Atari casuri sunt dese. Dar' să revenim la obiect. Cel bătut a intrat în birt treaz și numai ca să-și cumpere tutun. A intrat sănătos, și a eșit rănit. Dacă afacerea se termina cu atât a nu era doară cine știe ce lucru mare. Ei, dar' cel bătut e acusat pe îndrăznețul bartaist, și ura ură produce. De bună samă bartaistul va fi pedepsit, ear' el apoi ca să se răbune cine mai știe la ce-l vor împinge păcatele? ! !

Ura aceasta dintre frați, pentru niște ablegați străini de neamul lor, mă neliniștește de tot. Pasivitatea ne-a împins la o acțiune volnică. Fie care lucră cum îi taie firea. A face pe popor să înțeleagă unul fiește care ce e pasivitatea și de ce e bună, ar însămna, a pune tot la câte trei patru câte un dascăl, a cărui datorință să fie, a ținea prelegeri cât de lungi și cât mai dese despre drepturile și datorințele unui om, ce ateva vrea să fie pasiv. Așa ceva, însă nimeni nu va zice, că să poate. Aceasta o zic cu privire la cercul electoral Beiuș. Cred însă că cercul nostru e bogat în frați, și nu mă înșel dacă zic că cele mai multe cercuri sunt de pănura Beiușului. Poporul nu vrea să abstea dela alegeri, ori cât să-l fi capacitat. Urmarea să prevedea: Poporul intra în acțiune, inconștiiu chiar și în cazul, dacă întreaga noastră inteligență să obținea dela alegeri. Si oare e mai bine că Români noștri să voteze cu străini, decât să se candideze un deputat național?

Precum amintii mai sus, urmările corteșiiilor kossuthiste mă tem că vor fi triste. Cei ce au auzit vorbirea acelor corteși, spun cumcă ei ar' fi zis între altele, că acum fibraele, notariu și juzii comunali nu mai au drept să se amestece în alegeri, să nu asculte dar' de ei ci să voteze fie-care cum va voi. Pân'aci toate bine. Au vorbit drept kossuthiști. Dar' știi vorba: Unde dai, unde crapă. Români mai naivi cred cumcă vorba corteșului s'a referit și la alte afaceri; apoi bieții oameni unul dela altul au lăsat vestea, cum-că darea se va scădea la jumătate, eventual se va șterge de tot; să fie toți în așteptare deci și până preste șase săptămâni nimenui să nu dea contribuțiune de fel, căci atunci va sosi hârtia dela „măria sa ablegatul“ în cauza dării. Cu călărea vor ferbe rachiu negenați și fără a solvi nimenui nimic; pășunatul și fumăritul încă vor fi libere, — afară de aceasta, șvonișe ei, că toți oficianții vor fi dați afară din oficiu.

Toate aceste le așteaptă bieții oameni cu gurile deschise, și sunt așa de siguri că toate așa să vor întâmpla, cum ei își spun unii altora, încât nici la un cas nu i-ar putea capacita, măcar să fi nu știu ce fel de autoritate. Unii dintre ei, precum se vorbește, ar fi decii chiar, a nu da dare la nici un cas.

Și dacă aceasta s'ar întâmpla, — dacă nebunia i-ar duce pe oameni până acolo, încât să creadă că o țară poate trăi fără a

contribui cetățenii la susținerea ei, apoi de bună samă, că bieții oameni cu bazaconii lor ar ajunge nu numai la aceea ca să li-a trimiță execuția pe cap, dar' ar ajunge și în fundul t-mniței. Atunci poate vom striga și noi „milă-mi este de popor“, dar' va fi târziu! Alfa.

Alegeri parțiale și balotagii.

Eată rezultatul acestor două zile de alegeri suplimentare și balotagii:

La Pinczehely s'a ales kossuthistul Rákay împotriva poporalului Szűcs.

Budapesta, cerc IX. S'a ales Hoch în contra altui guvernamental, Springer.

Dobrișin, cerc III. A biruit guvernamentalul Dobiecsky, contra kossuthistului Varga.

Nagymárton. S'a ales Degén Gusztáv contra poporalului Tálas.

Lotanya Retrăgându-se guvernamentalul Csermák, s'a proclamat ales poporalul Szüllő Géza.

La Tab s'a ales kossuthistul Nassi.

La Fülöpszázás alt kossuthist, Ocskószky Lajos.

La Kecskemét s'au ales doi guvernamentali Széles József și Nagy Mihály; contra candidații kossuthiști s'au retras.

La Peér s'a ales poporalul Iankovics Gyula, contra unui candidat guvernamental.

La Dárda s'a ales Kiss Emil în contra lui Hermann Otto kossuthistul.

La Vaț s'a ales guvernamentalul Gajáry Géza în contra poporalului Bossányi.

Alegeri cu vearsări de sânge.

Ieri au fost vearsări de sânge grozave în două locuri, între Unguri.

Astfel la Vágvecse oamenii au așa de inverșunati, deși alegerea va fi numai la 21 c., încât s'au înțeles bătăi sângeroase.

La Köpésd alegătorii au atacat chiar trăsura ceteșei Stahrember pe care un „kortes“ a bătut-o cu biciul, lovind-o peste obras chiar.

Tot aici au atacat pe notari publici, lovindu-i cu petri pe ei și pe visitiul său. Tot așa au pătmarii proprietari Szentgyörgyi și Stern. Ear' pe Juhász l'au atacat cu cuțitele, așa că puțin lipsea să fi omorât.

La Nyitraujlak au năvălit asupra casei primarului și au spart tot.

Eată apoi ce se telegraficează din Dobrișin:

„Alegătorii kossuthiști amărâți de a căzut candidatul lor Varga, s'au năvălit asupra casei orașului, spărgându ferestrele și cautând să bată pe president.“

„Poliția și miliția a sărit atunci asupra alegătorilor, și folosind sabie și baioneta, a rănit pe mulți. Poporul nu s'a lăsat însă ci a spart pavagi și a dat cu pietri. Ofițeri și soldați cădeau grămadă, fiind nimeriți în cap. Erau ca la 15.000 oameni în stradă. Veniră atunci două escadroane de husari și două companii din reg. de infanterie. Și pe aceștia poporul i-a primit cu petri.“

„Liniaștea nu s'a putut restabili decât noaptea târziu.“

„Sunt peste 80 răniți greu, între cari și femei și copii. Ear' răniții mai ușor sunt sute de însuși. Arestate sunt d'asemeni vre-o două sute de persoane. Orașul are înfrățare ca și când un războiu formal s'ar fi petrecut într'insul.“

Adunarea generală

a

Reuniunii învățătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeșului.

Duminecă și Luni s'a ținut în *Făget*, pe încântătoarea vale a râului Bega, adunarea generală a bravilor învățători români din Diecesa gr.-or. a Caransebeșului. Au luat parte la adunare aproape două sute persoane, cu toate că întreaga săptămână în tot Bănatul a fost o vreme nu se poate mai urâtă: frig, vânt și ploaie. Pentru o cauză bună însă, cum este și aceea a învățământului confesional român, cei calzi în suflet și doritori de înaintare, îndură orice neplăceri, ba chiar suferințe.

Făgetul e o comună destul de modestă. Cât a ținut însă adunarea generală a învățătorilor luase înfățișarea unui orașel, atâta „haină neagră” — cum zice Românul — se vedea pe ulițele-i largi.

Pentru primirea oaspeților se alcătuiseră un comitet în frunte cu Veneratul protopop al tractului, Dr. Olariu, pururea veselul *Haneș*, învățătorul Unipan și agiul candidat de avocat Gaita. Alături de acești frați ai noștri am văzut însă, cu multă plăcere, chiar pe protopretorul cercului, pe dl. *Schönenfeld*, o inimă de aur, cum îi zic toți; pe *Géza* apotecarul emerit deși este încă flăcău voinic, și alții de alte confesiuni. În *Făget* toți trăiesc într-o armonie desăvârșită, așa că dintre oaspeții foarte mulți au fost primiți în case particulare, pe la familiile de toate confesiunile.

Rată raportul mai amănunțit despre această adunare.

Făget, 14 Octomvrie.

Oaspeții au început să sosească încă de Sâmbătă dimineața, pe o vreme de credeală că-i sfârșitul lumii. La gară-i aștepta câte un delegat al comitetului de primire; dacă era vreme mai frumoasă, desigur că obștea întâregă ieșea spre întâmpinarea pionierilor culturii noastre naționale.

Sâmbătă seara sălile mari ale noului hotel comunal gumeau de lume.

Centrul de atențiune a fost, bine înțeles, masa la care erau așezate familiile

fruntașe *Olariu* și *Haneș*. Temperament fericit: bănd, bun și înțelept, protopopul *Olariu* pare merit să fie omul în jurul căruia să se grupeze toți câți au un suflet simțitor pentru interesele obștești; ear' mult simpatica sa doamnă, deasemeni prin respectul ce știe însuși, prin dragălia și vivacitatea sa părea că dă întregel societății tonul. Tovarăș, la multe bune și frumoase cu care și a îmbogățit activitatea, dl. prota îl are pe comptabilul și secretarul băncii „*Făgetina*”, pe *Haneș* cel ca un căpitan: energic, impunător și prietenos de altfel, încât dacă lipsea dintre noi numai puțin, îl doriam îndată. D-na *Haneș*, un suflet cuit și așezat, d'asemeni a impus. Casele acestor două familii de sîmțitori de dimineața și până seara erau ca un ioc de pelerinaj.

Conversând și ascultând muzica, oaspeții au petrecut Sâmbătă până înspre miezul nopții.

In biserică.

Duminecă dimineața solemnitatea începe printr-un serviciu divin în biserică din loc, plină de învățători, învățătoare, de preoți și alți oaspeți. A sîngit protopopul *Olariu*, asistat de diaconul Dr. *P. Ionescu*, profesor la Caransebeș, și de preoții *Boian* și *Iosof*. Cântările li-a executat cerul din ioc, condus de învățătorul *Unipan*, ear' la surană au cântat *Luiba* și *Costescu*. Apostolul i'a zis d'șoara învățătoare *Iuliana Popovici* din *Cheverez*.

Ședința I.

Ședința I. se deschide în biserică printr-un frumos și instructiv discurs al vice presidentului *Lința*, învățător, o figură impunătoare și simpatică. Vom publica în întregime această vorbire, primită de toți cu mare însufleșire.

Unipan, învățător în loc, salută în numele colegilor din tract, pe colegii săi veniți din departeri. El începe citând cuvintele „*Aprindeți lumina*” zise odată de mult regretatul profesor Dr. *George Popa*, și prin cuvinte coavineștoare face tabloul iuptelor învățătorilor, arătând că dacă suntem azi în șirul neamurilor culte, apoi aceasta în primul rând hărniciei învățătorilor noștri avem să o mulțumim.

Protopretorele *Schönenfeld*, mult aplaudată de întreaga asistență, într-o românească la înțeles și în dialect plăcut bărășenesc bineventează și el pe oaspeții și după cum a făcut în trecut, așa promite că va urma și în viitor: în cercul său de activitate

va da tot concursul său desinteresat pentru promovarea instrucțiunii publice.

Subinspectorul *Erden* salută pe învățători în numele inspectorului școlar regesc. După ce arată puterea asociării, insistă asupra progreselor ajunse de reuniunea Inv. gr.-or. din Diecesă, constatând tendințele morale ale activității sale, armonisirea creșterii în spiritul bisericesc și patriotic.

Iosif Moldovan, învățător în Arad, salută reuniunea în numele Reuniunii surorii din Diecesa Aradului. „N'am adus — zice lute altele — ci am venit să culeg: experiențe și dragoste dela cea mai veche reuniune învățătoarească română”.

Ioan Marcu, secretarul reuniunii, salută pe preotul *Ioan Petroviciu*, (din *Ciclova-montană*), care cu toate întemperiile și cu vârsta sa înaintată (are 76 ani) a venit să ia parte la sărberea dascălilor căror în anul trecut li-a făcut o frumoasă donațiune (peste 600 florini).

Tot d-sa a salutat și pe alți onorațorii prezenți, ca preotul catolic *Budinsky*, protopopul Dr. *G. Popovici* (*Lugoji*), *Iosif Morariu* (*Dobra*), profesorul Dr. *P. Barbu* și Dr. *Ionescu* dela *Caransebeș*.

Se intră în ordinea de zi.

Se citesc adresele de salutare dela inspectorul regesc din *Torontal*, dela dl. *St. Antonescu*, precum se citește și textul telegramelor de omagiu ce se va trimite Preasfințitului Sale episcopului *Popea*.

Dl. *Marcu* citește apoi raportul general. Părțile mai puțin esențiale se sar, după cum a propus dl. Dr. *P. Barbu*, spre a nu se perde prea multă vreme cu amănunte.

Se hotărăște ca raportul general, care este o credincioasă oglindă a activității de peste an a membrilor Reuniunii, să se dea spre cezurare unei comisii.

Se procedează la alegerea diferitelor comisii.

Albu, învățător în *Reșița* română își citește disertațiunea arătând răul ce rezultă din faptul că orice om mai cu dare de mână vrea să facă din fiul său „domn”. Cu o mulțime de exemple, luate din viața practică, dl. *Albu* demonstrează urmările funeste ale acestor boale sociale și ca un dascăl al poporului, care numai binele îl vrea, în calde cuvinte apelează la colegii săi ca să lupte toți și fără preget la înlăturarea acestor rău care și până acum a secerat atâtea victime între Români.

Inteligenții conferențiar i-s'au făcut ovațiuni binemeritate.

Banchetul.

Banchetul s'a dat la oarele 2 în sala cea mare a hotelului *Regele Ungariei*. La masa mare ședea președintele *Lința*, având la dreapta sa pe protopopul Dr. *Olariu*, la stânga pe subinspectorul școlar. Tot în fruntea mesei mai erau protopopul Dr. *G. Popovici*, I. *Morariu*, protopretorul *Schönenfeld*, preotul catolic din loc *Budinsky*, Dr. *P. Barbu*, Dr. *Ionescu*, dna protopopeasă *Olariu*, dna *Haneș*, secretarul reuniunii I. *Marcu*, redactorul *Russu Șirianu*, avocatul *Gaita*, după cari urmăzează apoi un număr de 120 persoane, între cari amintim pe avocații Dr. *Dobrin* și Dr. *Jurca* din *Lugoji*, pe simpaticul nostru *Toni Musteș* și prim-comptabilul „*Lugojenet*” *Jurca*, Oțter *Géza*, pe Ooratul părinte *Popovici* din *Criciova*, notarul *Dobrof*, *Ciocan*, directorul școlar, *Dionisie Feneș* etc. etc.

Seria toastelor o începe președintele *Lința*, care a ridicat un toast pentru M. Sa împăratul și Regele nostru.

Marcu toastează în onoarea protectorului reuniunii, Preasfințita Sa episcopul *Popea*, și pentru protopopul *Olariu*.

Protopopul *Olariu* ține un bine simțit și potrivit toast pentru învățătorime, arătând necesitatea ca între învățătorime și preoțime să fie deplină înțelegere și solidaritate, ca astfel și în popor să domnească pacea.

Albu toastează pentru subinspectorul *Erden* și pentru protopretorul *Schönenfeld*, cari mulțumesc apoi amândoi; acest din urmă românește, fiind sgomotos aplaudat.

R. *Ancușă*, toastează în onoarea cetățenilor opidului, cari au primit cu atâtea dragoste pe învățători.

Unipan toastează în onoarea delegatului aradan *Iosif Moldovan*, care și mulțumeste îndată, aducând elegii învățătorilor bărășeni.

Luiba ridică un toast în onoarea bătrânului *Petrovici*, preotul mecenat.

Ianculescu (*Gavoșdia*) pentru oaspeții protopopul *Dobrei*, *Budinsky* și pentru Veneratul preot *Popovici* din *Criciova*.

Velcu (*Caransebeș*) ține un toast pentru dame.

Albu vorbește în onoarea presei române, ai cărei reprezentanți de față au fost și sunt amici și ai învățătorilor și ai culturii române. Li salută cu dragoste.

Russu Șirianu citând cuvintele marelui poet pesimist *Leopardi* despre soarta crudă a poezilor și reflectând la cuvintele zise de dl. *Albu*, care afirmă că învățătorii sunt martiri, se întreabă: ce sunt atunci

Pe ulițele satului...

Pe niștele satului,
De-aizung și de-aizung
S'aud că țării, chiuituri,
S'aud oftări și bocituri.

Auzi acestea din departe
Îți lași tot lucrul la o parte
Ș'ascuți uimit, că și se pare
C'auzi tot nunți și înmormântare.

Se duc feciorii înrolați
La regiment unde-s chemați;
Dar' înainte a'apleca
Se înălțase: Dumineca.

Și așa de dulce îți petrec,
De îi admiră satu 'ntreg;
Esr fetele și mamele
Se tot bocesc, — sermane.

Sosit-a ziua de plecat.
Recruții trenul au urcat;
Și pleacă trenul — fluierând,
Dragușle rămân plângând.

La ce tot plângeți și oftăți?
Că ei v'aud, și-i întristați;

Că ei — dragușii — nu sunt duși.
La voi în inimă s'ascuși.

Dragii copilașii mei...

Dragii, copilașii mei,
Cei la număr șesă,
Lumea 'ntreagă o am în ei,
Când îi ved' acasă!

Dar' așa sunt de pustiu
Când nu-s lângă mine!
Ca și mortul în sicriu,
Ne-căutat de nime.

Ioan Trif.

Poesii populare.

Când gândesc la mândra'n sat,
Nu mai pot de-al ei băat.
Când gândesc, mândro, la tine,
Suspina inimă'n mine;
Suspina și-mi cade rău, —
Când gândesc la traiul meu
Care l'am trăit cu tine
Pân n'am fost în țeri străine.
Dute dor, dute s'erace,
De vezi mândra ce mai face?
Dute dor, dute cu drag,

Pune-te la mândra 'n prag.
Spune-i dor, spune-i cu drag,
Că mie de dorul său
Nu mi-l bine ci tot rău.

Frunză verde din grădină,
Spune mândrii la inimă
Că-i trimit eu voie bună;
Frunză verde iedera,
Din toată inima mea,
Și-i mai vorbește de mine
Că eu sunt prin țeri străine,
Ca de mult is tot pribeag,
Și n'am vr'o mândră cu drag,
Să-și gândească ce mi-l mie,
Cum trăiesc eu în iunie.
Și și-am spus mândruțo, ție,
Să și faci colibuța 'n vie
Să mi fit dragă numai mie.
Dar tu mândro și-ai făcut
Colibuța ca o șatră
Și-ai iubit pe lumea toată.
Colibuța de băjor
Și-ai fost draga tuturor,
Tuturor cui te-au văzut,
Pe tine toți te-au plăcut
Ca pe apă de băat
Și-acum mândră poți să-ți faci
Colibuța de molint
Poți să plângi și să suspini

Că eu zău te-am parasit
C'ai fost prea rea de iubit
Și ai hilit de badea tău
M'ai hilit chiar și pe mine
Că eu m'am iubit cu tine
Mai hilit către vecini
Și ai purtat vorbe 'n străini.

Lasă numai mândră lasă,
Că-ți va părea ție rău
C'ai hilit pe badea'l tău
Și-ți va fi mare năcaz
Că și ai făcut să-te las.
Eu team iubit cu credință
Ca pe o mândră copilașă
Tu-ai fost fără credință.
Dar eu alta nu-ți pot face
Făr' te blăstăm cum îmi place
Să n'ai cină să n'ai prânz
Fără tot suspini și plâns;
Să n'ai cină cu șezare
Nici cdihnă la culcare.
De sgomotul fetelor,
De dorul feciorilor,
De plânsul părinților,
Și de dor de badea tău,
Nu te rabde Dumnezeu.
Să nu mai ai tu om drag
Și umbli din prag în prag
Cu cărța uia la cap.

zile și supătorii cu condeii?... Și după ce face un mișcător tablou al sbuciumului prin care trebuie să treacă îndeosebi la noi zăritul, ajunge să-l compare, în misiune, cu însuși apostolatul învățătoresc. Arată cum de altfel presa are să aducă și ea omagii în locul întâu învățătorilor, căci acestia dau pătura de cititori, după cum este adevărat apoi că cititul foilor completează munca învățătorului, face din copilul de ieri și adultul de azi pe cetățeanul de mâine.

După-ace aduce laude celor văzute între învățătorii Banatului și-și comunică impresiile primite, în mijlocul aplauselor ridică paharul în onorarea presidentului din fruntea mesei, a d-lui Lințu, domnul reprezentant al acestor vechi și harnice reuniuni.

G. Joandrea toastează pentru comitetul aranjator și îndeosebi pentru dl. Haneș.

Alb: ridică cuvânt în onorarea oaspeților.

Rusu Șiriana ține să completeze toastul d-lui Abu, scoțând în relief pe cel mai ilustru și pe cel mai iubit oaspe, pe Dr. G. Popovici, activității cărnia, pe toate terzenele, aduce laude binemeritate. D-sa vorbește cu atâta vervă, atât de comunicativ și convingător, că aproape toți din sală se ridică și cuvintele d-sale se perd într'un potop de aplause și ovățiuni. Toți se duc apoi să ciocnească cu d-sa și cu simpativul protopop al Lugojului.

Dr. G. Popovici după ce mulțumește pentru semnele de dragoste ce i-s-au arătat, citind cuvintele înțelepte ale marelui Gojlu, ține o vorbire admirabilă despre taina mare prin care se poate ajunge la rezultate în viața publică: această taină este dragostea pentru cele obștești, desinteresarea și devotamentul. Cu acestea trei însuși trebuie deci să fie înarmați luminătorii poporului, învățătorii și preoții, dela a căror devotament și solidaritate depinde în mare parte înălțarea și dezvoltarea neamului, îndemnând la muncă și bătălie dreaptă, toastează pentru învățătorime și urează acestei corporații prosperare, după cum își exprimă dorința ca învățătorii să meargă mâna în mână cu preoții.

În mijlocul celei mai mari însufieșări machedetul se termină la orele 4.

Sedința a II.

Sedința a II s'a ținut în una din sălile școlii de stat. Harnicii învățător al Lugojului, dl. Joandrea și-a citit o foarte conștientă și de seamă asupra Abcedarului scris de dl. St. Alexandru, din anume de consistor comitetului spre cenzurare.

Expunerile clare și observările juste ale d-lui Joandrea au fost ascultate cu atențiune și la urmă i-s'a votat mulțumiri pentru chipul inteligent cu care s'a achitat de însărcinarea ce luase. D-sa propune de altfel ear aduarea primește ca Abcedarul, cu mică modificări, să fie recomandat Ven. Consistor spre aprobare.

Învățătorul Cătană disertează asupra creșterii copiilor, deslușind mai multe idei sănătoase și arătând calea cea mai potrivită prin care se poate ajunge la buna educație a tinerelor vârstare.

Și d-sale i-s'a votat mulțumiri ear disertatia s'a hotărât să fie tipărită.

Concertul și balul.

Duminecă seara s'a dat concertul și balul. Sala mare, precum și camerele vecine, era ticsită de lume. Dame multe, frumoase și elegante. Amintesc anume pe doamnele Ana Olariu, Haneș, Schölenfeld, Olga Popovici, Deutsch, Aurora Peștean, Maria Popovici, Curăț, Maria Feneș, Felicia Novac, Emilia Lazar, Bogdan, Maylender, Csokány și alte multe.

Dintre d-șoare amintesc pe d-șoara Peștean, Honk, Deutsch (d'o rară frumusețe și eleganță) Rozak, Neblau, Hirsch Roz și Berta, Iuliana Popovici etc.

Concertul a cuprins 5 piese, cântate de corul mixt sub conducerea d-lui Unipan; ear solul de bas l'a cântat dl. T. Carabaș. Cor și conducător s'a achitat bine; mai multe piese s'au bșat. Cât despre dl. Carabaș, d-sa deși ticsit încă, posedă o voce plăcută, clară și puternică, făcută dacă nu se va cultiva pentru scenă, ar comite un păcat. Cu asemenea comoară de voce d-sa poate ajunge la celebritate europeană.

Balul început cam pe la 10 ore a ținut până după orele 2 din noapte. S'a petrecut din minune.

(Sfârșitul raportului în nr-ul viitor dublu).

DIN ROMÂNIA.

Incheierea manevrelor regale.

La marele banchet militar ținut Sâmbătă seara la Râmnicul-Sărat, după terminarea splendidelor manevre cari au impresionat în chip așa de fericit pe toți cei ce au asistat, Majestatea Sa Regele a rostit următoarele toasuri:

„Sint deapurarea o vie bucurie, când Mă găsește în mijlocul armatei, pe care țeara o privește cu mândrie și Eu cu adâncă dragoste.

„Increderea netăgăduită, pe care România o are la ostire, ne împune sfântă datorie să muncim fără preget și să unim

toate puterile noastre spre a răsplăti însemnatele j-rife, pe cari țara le face pentru apărarea sa.

„În fie-care ceas armata trebuie să fie gata să împinca-că falnica sa misiune, să fie scutul de oțel al patriei.

„Acest înalt scop poate fi dobândit numai prin o școală practică.

„Salut dar cu deosebită satisfacție manevrele din ast timp, cari au dat un nou îndemnul armatei și erau de un mare folos pentru acei cari sunt chemați a conduce unitățile tactice.

„Aducându-vă mulțumirile Mele pentru siliul le desfășurate în timpul concentrărilor și manevrelor, în ha acest pahar în sărbătatea corpului al treilea d'armată, care s'a arătat vednic de așteptările Mele“.

•••

„Al doilea pahar îl ridic în onoarea județului și orașului Râmnicului, care Mi a făcut o primire așa de călduroasă și a arătat cel mai viu interes pentru armată.

„Mulțumind pentru dovezile de credință ce Râmnicenii Mi-au dat și astă dată, urez județului și orașului prosperitate și sănătate“.

Di președinte al consiliului și ministru ad-interim la răboiu a ridicat apoi, pentru Rege și Dinastie, toastul următor:

„Prezența Majestății Voastre în mijlocul poporului e tot-deauna o zi de sărbătoare pentru dînsul — căci fie care ce tăian știe că Majestății Voastre se datorre asigurămintul României în present, asigurarea României în viitor.

„Prezența Majestății Voastre în mijlocul armatei e pentru dînsa o nouă însușire de a-și îndeplini datoria pentru Patrie și Rege — căci sub conducerea Majestății Voastre a reinviat vitejia neamului românesc.

„Popor și armată sunt pătrunși de o convicțiune profundă, că Majestatea Voastră vegheați neadormit la binele și fericirea Regatului; căci dorințele și cugetările Majestății Voastre s'au adevărit prin fapte mărețe, înălțătoare și binefăcătoare pentru patrie.

„Popor și armată, plini de iubire și de venerație pentru Regele și căpitanul lor, urează Majestății Voastre ani mulți de domnie, plini d'fericire și de glorie!

„Îngăduiți dar Majestatea Voastră, ca după manevrele desvârșite să strigăm cu toții:

„Să trăiți Majestatea Voastră!

„Să trăiască Majestatea Sa Regina!

„Să trăiască Altețele Lor Regale Principele Moștenitor, Principeasa Maria și Augustii Lor copii!

„Să trăiască Alteța Sa Regală Principele ereditar de Saxa-Meiningen, Augustul prieten al Majestății Sale Regelui!“

Dela alegeri

Parhida la 3 Oct 1901.

Onorata Redacțiune!

Ca în multe locuri, așa și în cercul electoral Biharea, s'a efectuit în 2 Octombrie a. c. alegerea de deputat parlamentar. Alegătorii din cercul acesta sunt în majoritate unguri, aparținători partidului konzistat.

Aparțin însă și câteva comine românești alegătorii din aceste comune, în urma corțezirilor continue, s'au dus la alegere, și cu toate că frantașii partidului nostru național au hotărât pasivitate și de data aceasta, printre alegători s'au văzut votând pentru konzistat, nefiind candidați pentru alt partid, următorii dintre preoții și învățătorii noștri:

Ioan Bajan preot gr.-or. în comuna Săbi. Acest preot într'atăta a fost influențat de alcool, în ast alerg pe stradă însuși și înjos și prin birturi îndemnând pe alegători să voteze. Georgi Popovici, preot gr.-or. în comuna Ciutioniu, preot de altcununoscut de cum se cade, dar' papricășul l'a îndemnat să se ducă în fruntea poporului la alegere. Asemenea au fost și învățătorii de acolo Ioan Horvat și Ioșif Gyögyös. Ioșif Roxin preot gr.-or. în Hususău, alb la cap, venea la alegere în fruntea poporului; Ioan Ionăș preot gr.-or. în Chier cu semn tricolar unguresc la pălărie. Teodor Pop, preot gr.-or. în Alpărea cu învățătorul său Gavril Ponea asemenea cu peană la pălărie; preot tiner, despre care s'ar crede a fi cu ambițiune românească, dar' papricășul, așa se vede, l'a îndemnat să voteze. Au mai votat câțiva preoți gr.-cat. ale căror nume mi sunt necunoscute.

Sărbările adunării învățătorescilor din Hațeg

(Raport special al „Tribunei Poporului“)

(Continuare.)

Sedința II.

După deschiderea acestei sedințe se dă loc lecțiunii de model. Despre datorințele școlarilor în școală, pe strade și acasă de

Sa băți pragurile toate
Sa fi betegă de moarte
Sa vi mândră și la mine,
Și să strigi mândră din poartă;
Vină bade și mă certă
Eu din grai țioi cuvânta:
Eu mândră nu te-oi erta
Că mai rău te-oi blăstăma
Să ardă lumina în mașă,
Să ardă seul de oie,
Cândil pui vara 'n țigăie.
Să plângi cu inima arsă
Și să faci fântâna 'n casă
Doi lacrimi din ochi ței
Și să nu mai vezi cu ei.
Să trăiești ca frunza 'n codru,
Nă-ajită, fără modru,
Sa trăiești tot curănt,
Cătu rrai pe pământ.
Și te-ajurgă mândră jungă,
Să stai toată zua 'n prag
Cu frunza bogat în ac,
Har tu să nu poți lupunga.
Până suspina și plânge.
Inima-ți fie străpunsă
De viața cea ajunsă,
Să nu poți iubi pe nimă,
De ce mai lăsat pe mine.

Vulpea și Cumătrul său.

(Fabulă.)

O vulpișă voia să se mărite și ea, căc băgseamă îi venise vremea și nu voia odată cu capul să-i meargă vestea, că e fată bătătrână și că îi albște părul chiază. Fitorul mire era cercat, toate pusă la cale, mândcări alese, beutari vestite, numai cumătru nu era. Vulpița adică nu voia cu nici un preț cumătru din vișa ei, ea voia din altă vișă mai mare, mai de cinste, ca la vreme de lipsă să se poată răzima pe ajutorul lui. Cine să fi cumătru dar? Să fie vecinul lup. Ea adică știa un lup, ce locuia nu departe de ea în o vale îngustă și întunecoasă; pe acesta-l voia cumătru cu tot prețul. Invitat lupul, de loc prim și veni să ia locul de frunte între nuntași. Nunta se porni numai decât și cu ea veselie părea că n'o să aibă sfârșit în vect.

Cumătrul, el singur din vișă lui, sta gânditor și privea oare cum cu dispreț la multa gălgăie, ce făcea neamul vulpesc. Îi era oare-cum dumnealui cu greu să se lase și el în joc și petrecere cu cele vielene de vulpi. Cum? adică el fel de neam

serios să se amestece între astfel de nuntași, cari sunt mai proștinași decât el? Doamne ferește.

— De ce atâta gălgăie? Să vie mândcările odată, prea mi-s'a urit să aștept atâta, — zise cumătrul lup.

De loc tot șgomotul asurzii. Nuntașii se înșirară pe după mese roată. Bucătăresele veniau strună cu găine ferte, rațe fripte găște pregătite cu prăjiuri, cu un cavărit cu tot felul de carne de galițe de casă, cumfărate de prin țergul cotețelor. Cumătrul lup avea totăstătea, el trebuia să înceapă mândcările, dar lasă că și le încedea el dar și le sfârșea. Cum venia că e un blid pe masă, încăreat cu de ale mândcării, îndată îl dădea cumătrul pe vale în jos, cu altul așa, cu al treilea tot așa. Câte mândcări se adus ră pe masă, toate bine le safulecă cumătrul; ceilalți nuntași rămăseră cu buzele drămboiate, și încet pe încetul și unul câte unul își căutară de treabă Dela o vreme nimeni nu mai rănăsese la nuntă, numai cumătrul și mirii.

Sătul bine jupănul cumătru să lungi pe o laviță și începu a horecă de răuna toată sasa. Într'un târziu să trezi își lna rămas ban dela mirii și merse în drumul lui.

— Mi-a făcut-o cumătrul — zise vulpișă — vai de capul! Cum o să es la lume de ocară? neamul meu să fi așa nebăgat în seamă și ocără și încă de cumătru, când colo el ar fi trebuit să aibă grije, că tot nuntașii mei să fie îndestulați și să-și petreacă în ticeală; dar lasă, că o să l'invăș eu minte. Așa zău n'o să mă odihnesc, până n'o să l'fac de ocară lumii, cum m'a făcut el pe mine.

Era mărit-tă vulpea ca de vr'o patru cinci săptămâni. Odată ea vede pe un oducând un car încăreat cu peste uscat. Și cugetă una și bună. O ia pe de altă latură și să face moartă în drum, în calea omului cu pește.

Omul îi dă una cu piciorul și crezându-o moartă o aruncă în car. Omul mergea naintea boilor, vulpea era deci singură în car; în ticeală deci putu arunca din car unul câte unul din peștii cărăușului, până aruncă o bună grămăduță. La o întorsătură de drum sări jos și începu a aduna peștele aruncat. Încăreată ca dăla țârg, ajunse ea acasă. Lupul, care de când se cumetrișe cu vulpea, dă meru ocol pe la casa ei, o aștepta în prag.

— Bună ziua cumătră, bună ziua, dar de unde atâta silă de pește cumătro?

Ion Muntean, învățător dirigint în Cudșir; după finirea acesteia se deschide discuție atât asupra acesteia cât și asupra înfrățirii. O paralelă comparativă între modelul nou și vechi numit altcum și treptele formale ținută în prima ședință. La această discuție au luat parte Onor. Ion Muntean, director de preparandie precum și învățătorii Avram Neda, Cornel Perian, Ion Muntean, Darius, Târziu etc. făcându-și fiecare observațiile cuvenite și obiective. După încheierea discuției ambele prelegeri au fost declarate de bine reușite, prelegerilor li s-a exprimat mulțumită protocolară; ear' președintele propune și adunarea primește, ca pe viitor fiecare învățător să se prepareze în câte o lecțiune practică elaborată după forma „treptelor formale“.

Terminându-se în modul acesta și ședința a doua, președintele anunță ședința a treia pe mâna-zii la orele 9, ear' membrii și oaspeții se împraștie pe la casele lor spre a se pregăti pentru

Concertul

Pe din acest incident l'a dat reuniunea gr-cat. „Concordia“ din O.avița-rom. în comun cu reuniunea de cântări „Lira“ din Lugoj, despre decursul cărui lmi iau voie a releva pe scurt următoarele.

Grandioasa sală dela „Mielul de aur“ din piața Hătegului pe la orele 9 seara țintă de public plin de curiozitate și dornic de a asculta cântece românești.

Numărul acestora era peste 300. — Rari sunt ocaziunile a vedea atâta lume românească adunată la un loc, cu deosebire în orașele mai mici.

Programul concertului constă din două părți (între care și operete) a fost alternativ executat de corul orașean și lugojan; acest din urmă a fost compus din cor mixt. Inceputul concertului s'a făcut cu piesa: „Cărtețul prutului de I. Vorobchievicu executat de corul bărbătesc „Concordia“ din O.avița-rom. Acesteia l'a rândul s'a urmându-și: „Paicuța“ de V. Vasilescu, apoi Cista sau adunarea bătrânilor din părțile O.aviței, una ca una au fost executate cu atâta precizie, cât în urmarea nesfârșitelor aplauze fiecare a trebuit bătă eventual înlocuită cu alta nouă afară de program. Pentru încetarea aplauselor frenetice și spre a satisface dorinței Onor. public atât de însuflețit, acest cor a trebuit să cânte: „Sârboica“, „Taci bărbate“, și „Corbiasca“.

A doua cântare a fost Concertul bisericesc: Cine cine? de G. Musicescu

partet compus pentru cor mixt cu sol și executat de corul gr-cat. din Lugoj cu o dexteritate și precizie așa de vădită, cât în urmarea aplauselor frenetice întocmai ca și piesele: Brumărel, (baladă compusă pentru cor mixt cu sol și acompaniat de pian) de I. Murășanu precum și ceasul rău (baladă compusă pentru cor și sol) de I. Vorobchievicu, nu numai că au fost bisate, ci la cererea repetată a Onor. public afară de program, numitul cor a mai trebuit să execute și piesele: A trecut earna geroasă și „Trei colori“ aplaudate și aceste după merit.

După exhaustarea în mod atât de precis și însuflețitor a programului, sub conducerea veneratului domn Alexiu Bogdan jude com. și proprietar în O.avița rom. s'a întins o „horă“ bînățenească, la care au luat parte membrii activi ai ambelor coruri bărbăte. Acestui joc urmându-și: Hătegana și altele nenumărate, petrecerea românească din această seară cu aceeași însuflețire a durat până în zori, când apoi ne am despărțat fiecare la ale sale, spre a ne restaura nițel, căci pentru orele 9 din ziua de 26 Sept. n. era deja anunțată.

Ședința

În această ședință se iau rapoartele comisiunilor așese. Pe baza rapoartelor despre activitatea comitetelor centrale se constată că s'au rezolvat toate chestiile supuse deliberării comitetelor centrale afară de unele mici excepțiuni, finalizarea cărora, după natura lucrului, aparțin adunării generale. Între altele se face amintire despre tipărirea „istoricului ambelor reuniuni gr-cat. din diecesa Lugojului, despre cartea de aur ce va fi a se introduce la fiecare școală.

Se constată apoi cu plăcere, că la examenele anuale dela școlile populare luând parte delegații reuniunii din an în an penetrează tot mai mult scopul misiunii lor. S'a lansat un apel către membrii activi ai reuniunii pentru alegerea și pregătirea cu lecțiuni practice luate după bunul plac din sfera pedagogiei ori didacticei.

Președintele a făcut demersuri energice pentru încasarea taxelor. Referitor la planul de lecțiuni specificate se constată că dl Avram Neda din Rocița a elaborat un astfel de plan pentru toate șase clasele școlii populare prevăzute cu 1 și 2 învățători, ear dl Ioan Musteș a lucrat un atare plan numai pentru școală nelpărțită și prevăzută cu 4 clase.

Dintre acestea planul elaborat de dl Avram Neda e unul, ce ar corespunde exigențelor legii și principiilor didactice.

Din rapoarte se mai constată a) că Reuniunea învățătorilor din ținutul Lugojului dispune de 45 membri ordinari sau activi (afară de preoți cari din oficiu și în calitate de directori locali încă sunt membrii) 44 membri fondatori și 3 membri onorari;

b) averea acestei reuniuni, cu finea anului curent face în total 21.88 cor. 89 bani ear

c) biblioteca constă din 111 opuri în 131 tomuri și fascicule.

Reuniunea învățătorilor din ținutul Hătegului dispune:

a) de 70 membri activi (laolaltă cu preoți) de 28 membri fondatori;

b) averea Reuniunii cu finea anului curent face total 1791 cor. 42 bani ear

c) biblioteca constă din 169 opuri în 343 tomuri și fascicule.

Tot în această ședință pe lângă alte observări și propuneri făcute de diferitele comisii examinătoare comisiunea emisă pentru censurarea rapoartelor generale între altele propune ca delegații Reuniunii învățătorilor să li se marcheze punctele principale la cari cu deosebire vor avea să se dea opinia cu ocaziunea așternerii raportului lor asupra examenelor dela finea anului școl.; ear planul de lecțiuni specificate elaborat de dl Avram Neda să se străpună și On. comitet al Reuniunii surore din ținutul Hătegului cu scop de a fi censurat și din partea aceluia, ca astfel după eventuala amendare a aceluia plan făcută de autor pe baza observațiilor obținute dela censoratori cu timpul să servească de cinosură pentru toate școlile din diecesa Lugojului.

Se dă apoi cetire disertatiilor: „Cum poate deveni un învățător plăcut înaintea poporului și atrăgător față de școlari“ o lucrare eficientă cu multă pricepere de cauză și succesă din toate punctele de vedere pentru care, adunarea generală li exprimă mulțumită protocolară dlui disertante: I. Munteanu.

A urmat apoi: „Stefan cel Sfânt ca primul rege creștin al patriei noastre“ lecțiune de model din istoria patriei pentru anul școl. 1901-1902. Lecțiunea a fost ținută de învățător în Folea. Aceasta lecțiune elaborată după teorema treptelor formale a avut menirea ca în mod intuitiv să arate cum trebuie pregătită o lecțiune după planul general de lecțiuni al treptelor din ceștiune și pentru aceea, foarte bine și consultat a fost când autorul, după ce a înșirat pe tabla cea mare planul treptelor formale cu fazele lor cu ocaziunea trăirii a făcut atent pe colegii săi ca, trecând la treapta și respective la faza cutare ori cutare avem

să procedem în modul exhortator. — Pentru diligența cu care a fost tratată această prelegere a dlui Ioan Musteș, după puține observații li se exprimă mulțumită declarându-li se prelegerea de bine succasă.

La diverse propuneri s'a hotărât, ca acomodându-ne ordinațiunilor Ven. Ord. episcopesc, foaia școlastică din Blăș să se procure pe seama școlilor diecesane din cassa școlilor respective a bisericii.

S'au făcut dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal etc. ear înainte de a se procede la alegerea noului comitet central al Reuniunii învățătorilor gr. cat. din ținutul Lugojului, președintele acestei Reuniuni în o vorbire, de ocazională mulțămeste autorităților civile precum și oaspeților pentru bunăvoință și interesul manifestat față de ședințele adunării generale ale reuniunilor învățătoarești.

(Va urma.)

JALNICĂ ÎNMORMĂNTARE.

Comlăuș, 12 Octombrie 1901.

Joi 10 Octombrie n. la 5 ore d. a. clopotul bisericii gr. ort. din Comlăuș într'un glas jalnic vestia comunei trecerea la cele eternă a unui brav fiu al poporului, a economului Ioan Novac junior. Ca fulg rai s'a lăsat această veste tristă între locuitorii comunei și nimeni nu putea crede că acest bărbat tânăr, abia de 27 ani și pe care erialaltăer îl vedea în mijlocul lor vesel și sănătos, să fi răposat; și alergau în grupe la locuința lui spre a se convinge. Și durere! La reîntoarcere fiecare era convins că Ioan Novac nu mai e între cei vii.

Abia a trecut un an de când petrecurăm la odihna de veac pe tatăl său Ioan Novac senior, și eată acum după un an avem a petrece pe aceeași cale de unde nu mai este reîntoarcere, cu aceeași jală, cu aceeași durere pe cel mai mare, pe cel mai vrednic fiu și urmaș al său pe Ioan Novac junior.

Absolvind natura clase normale în Arad, a fost cântăreț în sf. biserică al cărei cântăreț l'a condus mai mulți ani, om diligent, blând, liniștit și binefăcător, repositul prin calitățile sale nobile și-a știut câștiga stima, iubirea și încrederea tuturor. A moștenit întru toate însușirile tatălui său a cărui demn urmaș a fost.

Designat de soartă a fi tată și pentru frații săi urmași orfanți, repositul s'a știut achita și de această datorie ca un adevărat părinte. Și ce vedem? Memoria pierderii tatălui lor e încă proaspătă în sufletul și

— De unde? Eacă de coala din vale. De-a seară stau tot în apă și mă trudesc și laudă celui de sus, că n'am ostenit în zădărar — răspunse vulpea.

— Dar cum l'ai prins cumștră?

— Eacă așa. Mi-am băgat coada a seară în apă și am ținut-o acolo până dimineață, și atâta pește se adunase și încleștase de ea cât abia și cu mare s'ă am eșit la țermure.

— Bine că mi s'ul cumștră, căci și eu voi face așa. Și cum să nu fac, căci în adevăr de vro trei-patru zile n'am mâncat să mă știu sătul.

— Pofteste numai cumetre dragă, coala la apus de soare și-ți vtră coada unde vei vedea, că e apa mai liniștită, stai acolo până dimineața și nu te vei căi de trudă. Nu cumva să te împingă pecatele să te tot miști, cum și-l s'aca ta, c'atunci ai gătat-o cu vinatul.

Lupul făr' a bănuia ceva rău merse de cu seară la vale, își căută loc potrivit și-și vtră coada, așezându-o bine în o dulbînă, unde apa era mai domolă, mai liniștită. Apoi se așeză pe labe și se sili cu toate puterile să urmoze poveș le cumetrei sale.

Era prin cășleagă. Afară îngheț, ca osul. Cu toate acestea lupul șeză liniștit până în zorile zilei următoare. Vulpița, cumștra lupului, știa bine ce o să pășască cumștru-său. Și ca să riză de el se sculă de dimineață, și porni drept la locul unde știa că pescuește cumștru-său. Cesta chiar se chinuia să-și scoată vinatul, și nu putea de fel.

— Trage cumetre, trage, cât vei putea mai tare, — zise vulpea apropiindu-se de el.

Lupul trage atunci cu toate puterile; dar în loc să scoată ceva vinat, li rămase și coada la ghiță. Speriat și usturat se uită îndrăgă. Cât li fu însă de mare mirare, când își văzu coada înghețată și rămasă pradă peștilor!

— M'ai păcălit afurisita dracului, se răsti el la vulpe, dar ea temându și pielea o și apucase la deal. Lupul după ea. O și ajungea cumștru, dacă ea era mai nătângă. Isteață și vicleană însă, cum e din fire, se vtră iute în un cotrov la marginea pădurii. Abia vtră în cotrov lupul și ajinsă la ea, era însă târziu; ea scăpase. Cum însă cotrovul era mic, o apucă lupul de un picior și trăgea cu toate puterile s'o scoată afară

Ea se prefăcea că nu a prins-o lupul de picior deci li zise cu nepăsare:

— Trage, trage cumetre, că nu tragi de piciorul meu, ci de o rădăcină. Cumștrul cugetă că e așa, lăsă deci piciorul Vulpei și cotrosind prin cotrov nu mi se apucă în adevăr de o străjuică bătrână rădăcină și începă a trage de ea cu așa putere, încât smulgându-o căzu cât fu de-alungul înaintea cotrovului. Vulpea văzând mâna lupului se ghemul așa de bine în un colț, încât ba s'o mai poată cumștrul atinge nici cu unghia necum cu toată laba.

— Ear mă păcăli, — vicleana dracului, zisă cumștrul. O să-ți plătesc eu, de te-a ustura pielea, inimă de necurat ce ești tu, — aduse el. Li venise și cumștrul mânia, dar n'avea în cotro trebuia să rabde și dumnealui. Și tot el mâniașul începă la urmă a se ruga de cumștra să să facă bine să iasă din cotrov și să-l agățe oare cum și de-unde va vtră-o codiță, fie macar și mai mică că zău el, bietul nu cutesză a se duce între neamuri'e lui de rușine. Vulpița nu era aplecată să crează cumștrului; cela se jura pe cer și pe pământ că n'o să-l albe baiful; ceasta nu credea. După multă rugare Vulpița eși și încă cu sfatul sfătăit.

— Tu ai — zise vulpița — să mergi la femeia cea din capătul satului, știi la ceea, ce nu și-a melițat în toamnă cănepa, ci o meliță acum, încălcind-o după caminiță să stai strage după gard, eu vtră da navală prin sat, prefăcându-mă că vinez găște. Oamenii văzându-mă printre găște mă vor lua la goană cu toții. Femeia, la care te-am îndreptat, de bună seamă încă va lua fuga după mine. Tu atunci ia un fuior, fugi cu el la pădure, acolo apoi și-l voi lega coada, și vei vedea cât îți va sta de bine.

Cum plănuiă așa și făcură. Planul le reuși de minune. Fuiorul așezat coala din napoia lupului, li făcu pe cumștrul faleț și dor de petrecere li trecea prin gând. Cum li vede cumștra vulpița așa voos, îndată începe și ea a da roată un joc, de cugetai, că e nuntă, și nu altceva. Să învtrăie ei cât se învtrăie dela o vreme vulpea invită pe cumștru-său acasă la ea, să mai gaste din cel pește ce-l mai rămăse-se. Aci ea aprinse un foc bun să facă joratic pentru pește. Când ardea focul mai bine vulpița sare odată peste flacăra din col. No cumetre! — zise ea — să te vtră acum pe tine, pute vei sări una și bună ca mine.

Lupul mai bănuia din fire nu bănuia că flacăra se mtrăie și coala va putea

inima lor fragdă și acești bieți orfanți îndurată o nouă și crudă lovitură. Proptea cea mai puternică care mai susținea într-o pozițiune deamănă părătele familiei Novac — clătinat prin pierderea tatălui lor s'a frânt pentru tot-deauna. Ce durere!

Și această durere ne intristează sufletul, ne frânge inima când ne gândim că acest I. Novac a mai lăsat în urma sa pe tinera sa soție cu patru orfanți mititel și doi bătrâni slabi și neputincioși, pe moșul și mama soției sale. Soțul și tatăl credincios, fiul și fratele adevărat, amicul bun și sincer dispără de-odată ca roua de dimineață.

Înmormântarea i-s'a făcut Sâmbătă, 18/26 Octombrie, prin părintele Mihail Leucuța. Deși timpul nu era favorabil, totuși locuitorii comunei, s'au prezentat într'un număr foarte frumos pentru a da ultima cinste celui ce cinste i-se cuvine.

Cântările funebre ale fost executate de corul vocal din loc a cărui membri din considerațiune că repozatul ca fost conducător al lor au depus pe cocișgul său o cunună de trandafir cu inscripțiunea:

„Corul vocal din Comlăuș —
Fostului conducător I. Novac”.

Rugând pe bunul Dumnezeu se mângăie cu prisosință pe toți cei rămași în urma repozatului să zicem cu toții:

Odihaște Doamne cu dreptii pe robul Tău Nupu.

HIGIENA.

Hrana.

Zicătoarele sunt de multe ori bune și adevărate, dar de multe ori dau greș. Așa bună oară se zice că: pântecel, adică burta, fereastră n'are. Această zicere nu-i de loc adevărată, fiind-că omul care nu se hrănește cât trebuie e ofelită la față și n'are putere să muncească. Copiii mai ales înfruptoare.

Vom vorbi acum numai de hrana copiilor mici. Mamele fac mare greșeală că dau copiilor de țită ori ce mănâncă și dinsele, ba încă le dă, cum se zice, bucățele, adică mestecă mănăncare în gura lor și pe urmă dau copilului. Acest obicei e cât-es poate de rău. Întâiu e că mamele pot avea boli în gură pe cari ele nici nu le știu, și pot umplea copilul. Una dintre acestea poate fi chiar anghina și

rădica, sări deci, dar i-se aprinse fuiorul și ardea tot. Până să nita el încoaci și încolo, până să mai freca de pământ, să nu i se aprindă tot părul vulpișă sări în casă, să închise bine și ba să mai stea de voarba cu cumștrul în viața ei.

Așa s'a răsunat vulpișă de când cu rușinea dela nuntă.

Mulți oameni sunt în firea vulpișei. Ei umblă să-și câștige cumetri de alt neam și viață, și la urmă o ved înșel că totuși e mai bun un cumetru dintre al noștri. Ei ne știu datinile și treburile noastre; străinii însă își bat joc de aceste: de datini, obiceiuri și portul nostru, tesaurele noastre cele mai prețioase. Jigniți în ce avem noi mai scump nu ne cade bine să ne lăsăm. Străinul străin rămâne unde-i bine e cu tine, ear la rău nu vrea să te știe. La urmă poate veni treaba să te cîștești, de ce-al făcut. Grigiți dar ca să nu pășiți ca vulpișă și pe urmă să vă răsunăți, că atunci de bună seamă în loc de câștig, ați pierdut.

Al/a.

guturaiul, lor să nu le facă boalele acestea nici un rău, ear pe copil, care-i crud, să-l îmbolnăvească.

Alt rău e că mănăncarea celor mari nu se potrivește de loc cu stomacul copilului; acesta, cât e mic, mistue numai lapte, așa că i-se umple zădarnic burta cu mămăligă, pâine ori covrig mestecat. Din această pricină mai toți copiii dela țară au burta mare, umflată și vërtoasă. Mulți capătă boala numită rast, din care nu mai scapă. Ear cei cari scapă sunt mulți slabănogi, galbeni la față și nu cresc destul după cât li-i vrăsta. Copiilor până la un an trebuie pe lângă țită să li-se dea și lapte dulce, și numai după ce copilul trece de șase luni se poate fierbe cu puțin griș. Dela un an se poate începe să-i dea ouă, brânză, smântână și câte puțină zeama de carne ori borș în care pote să dumice o fărimă de pâine ori de mămăligă. Ori-ce alte mănăncări date copiilor le sunt stricătoare și nu le folosește nimic fiind-că stomacul lor nu-i încă făcut să poată mânca ori-ce.

Dela hrana rea și nepotrivită dată copiilor vin toate boalele, căci vorba că pe cel păcătos cade ori ce, e foarte adevărată. Copilul, dacă n'are el putere de mic e mereu gubav și când e mai mărișor toate boalele se prind mai lesne de el. Anghina, scarlatina, frigurile, toate întâiu pe cel slab îl apucă, de aceea la țară mor așa mulți copii, cum zic oamenii, ca muscele, fiind că sunt rău hrăniți de mici și cu mănăncări nepotrivite. Mamele dela țară se înșeală greș când cred că laptele nu-i destul de hrănit, și că pentru a prinde copilul putere trebuie să-i dea mănăncări. Copilul în pântecel nu mănăncă nimic, căci prin vinele dela buric i-se hrănește cu sânge tot trupul ca și cum ar fi o parte din femeie. În cât stomacul lui nu lucrează de loc. După ce se naște stomacul se deprinde pe încetul cu țita mamei și numai după câte-va luni începe a putea mistui laptele de vacă. Tot așa pe încetul și cu vrăsta se deprinde a mistui mănăncări din ce în ce mai grele. Dar dacă îi dăm dela început lucruri nepotrivite, se îmbolnăvește, nu mai poate mistui nici țită și nici lapte.

Așa dar rugăm pe mamele dela țară, cari știu că-și iubesc copilașii, să urmeze sfaturile noastre și vor vedea ce copii sănătoși vor avea.

Să vorbim acum și despre hrana copiilor mai mărișori. Mai de mult părinții ziceau: copiii sunt noroc la casă. Și drept că oamenii la țară au foarte curând ajutor dela copii, și nu se poate casă mai nenorocită decât aceea unde nu s copii. Dar pentru a avea copii sănătoși, trebuie îngrijiiți din partea hranei. Cu o bucată de mămăligă rece și cu ceapa nu se pot face copii frumoși și sănătoși. Românul știe doar să zică: „bucățica face vițica”; tot așa vom zice noi: hrana bună crește copilul. Dacă se dă copiilor o hrană potrivită, ei cresc repede, sunt sănătoși și pot în curând fi de ajutor părinților; pe când copiii rău hrăniți sunt într'una bolnavi și dese ori mor la vrăsta de cincisprezece ani. Toate boalele se lipsesc mai curând de copiii prost hrăniți.

Copii, chiar după-ce sunt înțercați, nu pot mistui mămăligă, chisăliță și fasole; stomacul lor trebuie deprins cu acestea, dar pe încetul și, pe lângă acestea, trebuie să li-se dea lapte, brânză și ouă. Fie-care femeie are lângă casa ei păsări. Ouele în loc să le vindă, mai bine le-ar da copilului;

căci îi dă sănătate. Cei cari au vacă ori oi, pot să-și hrănească copiii cu lapte și brânză, dar de obicei acestea le vind, și se ia după zicerea: „copii mănăncă și bun și rău”. Drept că mănăncă, dar e vorba că și mor; de aceea au rămas sate fără copii și au murit cu sutele de anghina și alte boale, fiind știut că pe copiii slabi toate boalele îi prind și omoară mai curând.

Vara mai aleis, când sunt poame copiii trăiesc mai mult cu ele. Mamele năcajite cu lucrul câmpului, abia arunca o mămăligă pe fund, ear copilul ia o bucată și fuge în livadă și o mănăncă cu prune ori cu alte verdețuri. Asemenea mănăncare, stomacul copiilor de doi, trei și chiar șapte ani, nu o pot mistui; ba, mai mult, li bolnăvește de burta, așa că stomacul și mâțele s'aprinde până că pot chiar să sîngerze și copilul capătă urdinare cu sânge, foarte greu de vindecat, și din care chiar moare, dacă nu i duce la doctor și dacă nu i dă numai lapte. Mamele fac marea greșală de-a crede că laptele dulce aduce pântecărae. Aceasta nu-i adevărat; laptele singur poate dese ori vindeca, dacă boala de burta nu-i prea veche și grea. Dacă stomacul și mâțele sunt aprinse de boala, copilul slăbește vîzînd cu ochii, căci trupul omului se hrănește din hrana ce se soarbo prin porții stomacului și-a mâțelor, dar când acestea sunt bolnave, nu pot sorbi nimic. De aceea trebuie de păzit copiii să nu se bolnăvească, și pentru asta mama trebuie să aibă grija ca să nu lipsească copiilor laptele, brânza și o fiertură de legume; deoare-ce pe urmă boala și moartea costă mai scump.

Prunele, merele și perele sunt bune, dar mănăcate nu pe stomacul gol. Și încă și mai bune sunt fierte și îndulcite cu puțin zahăr ori miere. Dacă de ce-i ferice de țeranul care are câți-va stupi în grădina lui.

O mamă.

PARTEA ECONOMICA.

Sămănatul cu mâna în asemănarea cu cel făcut cu mașinile.

În legătură cu cele ce am spus, când a fost vorba despre „câtă sămăntă trebuie sămănată”, azi ne vom întrețina asupra sămănatului însuși, care de asemenea este o lucrare de cea mai mare însemnătate în plugărie.

Sămănatul se îndeplinește cu mâna sau cu mașina. Cel dintâiu, și aproape singurul mod de sămănat, cu care plugarii români se îndeletnicesc, se face prin împrăștiere, mai rar în rînduri și în cuburi. Prin împrăștiere se sămăntă la noi toate spicoasele și în partea cea mai mare cucuruzul, cânepa, inul, mazăricea, trifoiul ș. a. În cuburi se pun, precum se știe, în unele locuri cucuruzul, crumpele, unele păstăioase, ș. a. La punerea acestora se ține seama frăște pe cât se poate, și de împrăștierea ca ele să fie așezate în rînduri.

Cu mașinile se poate sămăna numai prin împrăștiere și în cuburi, ci și în rînduri. Apoi o parte mare a mașinilor și îngroape și acoper sămănta ear după altele trebuie dat și cu grapa pentru acoperirea sămănteii.

Ce deosebire este între sămănatul, cu mâna și între cel cu mașina?

Sămănatul cu mâna are o singură parte bună, anume se poate face fără ajutorul scumpei mașini de sămănat. Părțile lui slabe sunt: ne mistuie prea multă să

măntă, nu se poate face deoptrivă și merge fără spor; bădă vîntul, el se poate face numai cu greu, ear sămăntele măruntă nu se pot sămăna de loc. Mai sunt și alte multe scaderi, ce întîmpinăm la sămănatul cu mâna; credem însă, că sunt de ajuns și numai cele pomenite, pentru a ne convinge, că nu înzadar s'a sbatut și se sbate mereu lumea ca să năsecească chipuri și feluri noi de sămănat, mai puțin obosite, mai puțin costisitoare, și în același timp să-și poată asigura roade mai îmbelșugate.

Și stăruințele aceste ale omenimii nu au fost zadarnice. Mașinile de sămănat năsecește până acum acum au adus mari îmbunătățiri în plugărie și multă înlesnire omului. Nu e îndoielă, ele au să devină cu timp și mai bune. Și, poate, nu e chiar departe timpul, când și mașinile de sămănat vor deveni un bun de obște al tuturor, avînd putința de a și le organiza sau barem de a le întreține toți câți au o brazdă de pământ.

Dar chiar și în forma lor de astăzi mașinile de sămănat s'au răspândit foarte mult. Sunt comune în țegre, unde cucuruzul nașii și crumpele se sămăntă și sepa cu mașina. Marii proprietari își samăntă în tînselile moșii numai cu mașina; deci și spicoasele, adică: grăul, sîcara, etc.

Proprietarii mijlocii și cei mici însă fac încercări tot mai dese; fie cu mașina cutărui mare proprietar, fie cu aceea cutărui reninți sau tovărășii. Destul că ghișă s'a rupt d-ja, și ca mâna, ea va porni cu totul de vait. Mașinile de sămănat au început a se introduce, și în scurt ele vor fi mîna dreaptă a tuturor plugarilor.

Sămănatului cu mașina i-se face să o sigură împotrivire mai serioasă, anume prin scumpetea mașinilor. Dar sunt și mîni mai ieftine și ușoare. Cu aceste, ce e drept, se poate sămăna numai prin împrăștiere, nu și în rînduri, ear sămănta se îngroapă ei trebuie să se acopere, dînd la umă cu grapa. Cu aceste mașini însă se aruncă sămănta prefutindenea într'un mod mult mai potrivit de-ât cu mâna, fînd de a ajunge într'un loc prea deasă, ear în altul prea rară, vîntul nu i poate face pe deoc, ca sămănatului cu mâna, sămănta merge mai cu spor, căci se poate sămănta îndoit și chiar întreit mai mult într'o zi, totodată se face economie de cel puțin ferdele din 10, de 10 din 100, etc.

Deci sămănatului cu mașina din vorbă este a i se da întăietatea față de sămănatul cu mâna. Un proprietar de mijloc o poate plăti în timp de 2—3 ani din economia ce ar face în sămăntă și lucrători.

Proprietarii mici, întovărășindu-se câte 5—10, ar putea-o și ei plăti din economie făcută în sămăntă și brațe, pe lângă că se dă puțină de a sămăna pe vînt cât de mare și pe locuri mai slab lucrăte, și produce roade mai îmbelșugate.

Mult mai bună și mai spornică decât cu mașina cu care se poate sămăna numai prin împrăștiere, este mașina pentru sămănat în rînduri. Cu aceasta se pot cruța până a 30 la sută, adică 30 de ferdele din 100, îngropînd totodată sămănta la asemenea adăncime și ne mai fiind trebuință și de grapă.

Această mașină are atîtea părți bune, și cu ea se pot face așa de mari economii, încât agonisirea ei se impune tot mai mult. Cum am mai spus, marii proprietari nu mai sămăntă altfel decât cu mașina în rînduri. Proprietarii mijlocii au început și ei a să agonisi astfel de mașini, dacă nu unul câte unul, barem însoțindu-se mai mulți. Și, ce au făcut și fac proprietarii mijlocii, au datorință să facă, căci pot face și bine vor face, și proprietarii mici.

Noutăți

ABAD, 18 Octombrie n. 1901.

Avis! Rugăm pe d-nii abonați să grăbească cu reînnoirea abonamentului pe al IV-lea quartal a.c., pentru a nu se împiedeca regulata expedare a foii, ear pe cei rămași în restanță cu abonamentul, să reguleze solvirea fără amânare, altcum suntem nevoiți a-l sistă expedarea foii.

Adm. „Trib. Pop.“

Cetățeni de onoare. În ședința de alături a consiliului municipal al orașului Bacău au fost aleși unanim cetățeni de onoare ministrul H. Gedűs, vicșpanul Meskó și deputatul kossuthist Iusth.

Eată cum încep sub o pălărie guvernamentală și kossuthiști!

Deficitul episcopiei reformate din Ardeal, după-cum scriu ziarurile maghiare, n' e în anul acesta de vre-o 85.000 coroane.

Unde-i bietul Báffy să le acopere din casa Statului, ceea-ce era ușor să facă pe când figura ca prim-ministru și curator al bisericii reformate din Ardeal?

Daruri pentru biserică. Comitetul parohial român greco-oriental din Slatina Mureșană, își ține de o datorință a

a multumi și pe această cale acelor creștini evlavioși din această comună, cari în decursul anului acestuia au făcut mai multe daruri pe sama sfintei biserici. Acești vrednici creștini sunt: Damaschin Medre, învățător, care a dăruit prasnica: „Știința Apostoli Petru și Pavel“, în prețiu de 8 coroane, soția sa Lucreția Medre, a dăruit, prasnica: „Invierea Domnului“ (8 cor.) și o perdeauă, de catifa roșie frumoasă ornată, la ușile împărătești (20 cor.). Craciun Enășescu, econom: prasnica: „Nașterea și Botezul Domnului“ (16 cor.). Todor Buda, prasnica: „Intrarea lui Iisus în Ierusalim“ (8 cor.). Iosif Maxinan, prasn. „Nașterea Născ. de Dumnezeu“ (8 cor.). Ioan Enășescu, prasn. „Pogorirea Duhului Sfânt“ (8 cor.). Mihail Enășescu, prasn. „Adormirea Preacuratei“ (8 cor.). Véd. Siana Maxinan, prasn. „Bunavestire“ (8 cor.). Zamfir Ilie, prasn.: „Înălțarea Domnului“ (8 cor.). Brîndușa Leric prasn. „Înălțarea Domnului“ (8 cor.). Anisia Ilie prasn. „Schimbarea la față“ (8 cor.). N. Klîmpl. icoana: „Incoronarea Preacuratei Fecioara Maria“ (8 cor.). Nica Micle și Iosif Enășescu, au dăruit o cruciuliță de lemn frumos aurită și pictată în prețiu de 10 coroane. — Afară de aceasta prin mijlocul învățătorului Damaschin Medre și a episcopului prim Melentin Maximan s'au procurat pe sama sfintei biserici: „Mineiul cel mare“ (în 12 tonuri), „Penticostarul“ și „Triodul cu stratnic“, toate tipărite cu litere străbune (latine). Tot la îndemnul învățătorului sus zis, tinerimea de aici au cupărat o păreche coroane, de argint de china, pentru cununie, în prețiu de 21 coroane.

Mulțumind învățătorului nostru, Damaschin Medre și soției sale Lucreția pentru îndemnul și exemplul frumos dat credincioșilor din această parohie, rugăm pe bunul Dumnezeu să primească jertfa adusă cu inima curată pe altarul casei Sale, ear tuturor dăruitorilor și familiilor lor să le deie sănătate și putere sufletească precum și bunăstare materială ca și în viitor să poată aduce jertfa bireprimită lui Dumnezeu. Fie că faptele, lor frumoase să îndemne și pe alții ca să facă asemenea. — Slatina Mureșană la 8 Octombrie 1901. Pentru comitetul parohial Andreiu Vădean, paroh, președinte.

Pentru crucea lui Augustini incurg darurile în o măsură neașteptată. Publicarea contribuțiilor o amânăm însă până după îndeplinirea scopului, la care nisum. Credem, că suntem înțeleși.

Husari-jidani. La regimentul 16 de husari din Budapesta între cei 28 de voluntari, cari își fac anul acesta stagiul, 20 sunt jidani și numai 8 creștini. Este cunoscut că la husari se duc cei mai bogați tineri și până acum între voluntarii husari nu găsim decât aristocrați. — S'au schimbat timpurile.

Tulburări în Rusia. În Rusia e puțină muncă, așa că lucrătorii sunt amenințați de foamete. Eată ce știri sosește în privința tulburărilor iscate din această stare de lucruri:

Au avut loc mai multe conflicte, în mijlocul împărăției, între muncitori și armată. În Saratov au fost împușcați mai mulți țărani. Ministrul de interne a călătorit la Spala, să facă raport direct împărătilui. — În orașul Kisenev au provocat tulburări studenții, cari au atacat poliția, pentru a scăpa din mâinile poliștilor pe un coleg al lor condamnat. Atacul studenților n'a reușit, dar în urmă ei au spart ferestrele poliției și ale palatului guvernatorului, umblând pe străde în strigăte de: „Jos domnia tirană!“ Până acuma ei n'au putut fi domoliți.

Mâncători de oameni. În colonia spaniolă din Africa vestică Rio-Numi, după cum se anunță în ziarurile spaniole, indigenii antropofagi au mâncat pe trei soldați marinari și un caporal. Guvernul spaniol, se spune că ar fi luat măsuri pentru a reprima aceste bestiale aparițiuni.

Prinderea lui Musolino. Din Urbino, Italia, se telegrafează că în fine a fost prins vestitul bandit Musolino, care de atâția ani ținea în groază populația. L'au prins tocmai când voia să se urce pe o stâncă în daia că el ar fi hoțal vestit.

În balon peste Mediterană. Din Toulon se telegrafează, că balonul „Mediterranien“, cu care Delavoule, Constillon și Saint Victor voiesc să treacă peste marea Mediterană, a plecat deja. Aeronauții au slobozit în mare un aparat în formă de cerc prin care voiesc a susține balonul la înălțime de 25 metri de-asupra mării. Balonul e urmat de încrușiștorul „De Chalony“ și de o corabie privată. Se crede că în timp de patru zile balonul va ajunge în Alger.

Furt într'un hotel. În hotelul „Regele maghiar“ din Arad, niște necunoscuți i au furat un anumit Emiric Bosnyák 1500 cor. și un cîș de busunar scump. Se dă cu socoteala, că hoții sunt un bărbat și o femeie, care aveau locuința lângă a lui Bosnyák. Poliția din Arad a telegrafiat în Budapesta, să pună mâna pe hoși, căci se crede că aceștia au tulit-o în capitală.

Saltanul greu bolnav. Din Constantinopol vine vestea că Sultanul este greu bolnav. Sufere de ficat și încă așa de tare, încât doctorii au abzis de nădejdea să-l mai poată vindeca.

O convorbire cu Tzoglos. Un colaborator al ziarului „New York Herald“ a reușit să pătrundă până la asasinul lui Mac Kinley, în timpul când îl transportau pe Tzoglos dela Buffalo la Onkurn, unde va fi executat criminalul, și a avut cu dînsul următoarea întrebare:

— Nu regreti crima ce ai săvîrșit?
— Cum nu, am regretat foarte mult! Și te rog s'o pui aceasta în jurnal.

— Îți dai seamă de păcatul ce ai comis?

— Da, îl vîd.

— L'at repeta dacă ai mai avé ocaziune?

— Nu, pentru toată lumea nu. Mă căiesc din tot sufletul...

— Crezi că asasinatul a folosit cuiva?

— Nu cred. Dar acuma e târziu; e prea târzie căința. Dar nici na merită osteneala de-a mai vorbi despre acest lucru.

— Cui ai vrut să folosești? Muncitorilor?

— Acelora... adevă, mai știu eu?

— Ziarele, ori cărțile anarchiste te-au hotărît să săvîrșești crima?

— Nu știu nici eu.

— A păcătuit MacKinley contra d-tale?

— N'a greșit nimic. A fost o nebanie ceea-ce am făcut.

Disciplina în armata engleză pare a fi nu se poate mai slabă. Astfel se scrie că zilele aceste s'au luat de ceartă soldații din Aldershot, și anume cei din regimentul Worcester și Durham. Ei s'au atacat reciproc și a trebuit să vină alt regiment să-i despartă. Au rămas la fața locului 10 morți și o mulțime de răniți.

O tragedie. Ziarele maghiare vestesc că alături s'a petrecut o tragedie sguuitoare în gara dela Szárhegy. Ioachim Larionessi, negustor din România, a împușcat pe tinerul Liviu Longurescu, din Brăila, care fugise cu tinera și frumoasa soție a negustorului. Fugiții au stat numai o zi în Szárhegy și voiau să plece în urma unei telegrame ce primiseră din Brăila, în care probabil erau vestiți că soțul înșelat a plecat în urma lor. Ei voiau să plece și au fost surprinși în gară. Gendarmeria a prins pe ucigaș, după o urmă a lui și romântica doamnă.

Avis. Un preot sau învățător care ar fi capabil de a propune cantul și tipicul la Institutul ped. teologic și a administra tipografia diecesană din Arad, eventual a conduce totodată și o librărie, ar putea afla aplicațiune. Reflectanții să se însinue la consistorul din Arad.

Se recomandă. O învățătoare calificată eminent, care vorbește românește, nemțește și ungurește, se recomandă ca educatoare ori instructoră într'o familie. Doritorii să se adreseze redacțiunii noastre.

AVIS!

Aduc la cunoștință onoratului public român că mi-am redeschis salonul meu de friserie, ras, tuns etc... Serviciu prompt și de absolută curățenie. Rog pe On. public român din loc și giur a mă încurajă, cu viziunile sale. Abonamente primescu luna sau cu carta de abonament. Prețuri foarte moderate. Cu stimă: Mihail Miloș, salon de friserie în piața Tökölly în rînd cu Seminarul.

POSTA REDACȚIEI.

D-lor I. D. în P., A. B. în N. St. M., I. I-ș în N. B k, I. L. în St. A-ș, I. L-o în B d, I. P. în Loc, D. H. în C.: acel loc de scriitor în cancelarie este îndeplinit.

D. Tr. în L. a. Se va face și gratis!

BIBLIOGRAFIE

A apărut și se află de vânzare la administrația „Tribunei Poporului“ „Musa Someșană“, de harnicul învățător Iuliu Budnariu Salăușanu cu prețiu de 15 cruceri (30 fileri) plus porto postal de 6 fileri.

Această broșură ce se estinde pe 96 pagini, cuprinde bucăți în adevăr frumoase și bine alese din comora bogată a poeziei noastre populare.

Domnii preoți și învățători, dela sate și orașe, pe lângă un deosebit de bun serviciu ce fac poporului, procurând un număr mai mare de exemplare pentru a le distribui cu prețiu arătat, între cărțurarii din comunele lor; li-se mai acordă și un rabat de 10% dela 10 exemplare în sus.

Geografia comitatului Arad de învățătorul Damaschin Medre, — manual cu mai multe cărți geografice, întocmit pentru clasele III. și IV. ale școalelor populare și aprobat de Ven. Consistor aradan:

Se poate procura dela administrațiunea „Tribunei Poporului“ și dela librăria „ifju Klein Mór“ din Arad. Prețiu 35 cr. (70 fil) plus porto postal.

Calătorile în Rusia ale preotului bănașean Mihail Popovici (1770—1) publicate de N. Iorga, în editura „Tribunei Poporului“, se vinde cu prețiu de 40 bani.

Maria Cunțan, Poessil, un drăgălaș volum, de 74 pagini, se găsește de vânzare la Administrația ziarului nostru.

ULTIME ȘTIRI.

Bruxella, 17 Octomerie. Astă seară Englezii căutăsera să-l prindă, și reușit să spargă cordonul englez și să câștige o isbândă ce poate avea încă urmări nespuse de rele pentru Englezi.

Londra, 18 Oct. „Daily Telegraph“ scrie: „Statarul din Transvaal și cruzimile lui Kitchener sunt cele mai bune ajutoare ale Burilor. Într'adevăr, revoluția se întinde pe zi ce trece. În numele regelui ostirea sevrșește cele mai mari mișelii. De aceea și perdem pe fiecare și teren în Africa și pare că se apropie vremea când vom fi cu desevrșire isgoniți d'acolo, și vom porde Africa de sud după-cum am pășit cu America de Nord“.

Delarey și Kranz și-au unit trupule și au pătruns în statul Oranje.

ECONOMIE.

Prețurile cerealelor după bursa din 18 Octombrie 1901.

Grâu,	Octombrie . . .	7.78—7.79
Cucuruz,	Octombrie . . .	5.13—5.14
Ovăș,	Octombrie . . .	6.61—6.62
Secară,	Octombrie . . .	6.72—6.73

Per 50 kilograme.

În piața din Arad.

Grâu,	cu	Cor. 7.40—7.50
Cucuruz	„	5.—5.10
Secară,	„	6.40—6.50
Ovăș,	„	5.70—5.90
Ovăș,	„	6.10—6.20
Semința de măzărice	„	8.50—8.70
Fasole după calitate	„	8.90—9.40

Prețurile la 18 Octombrie 1901

Editor. Aurel Popovici Barclanau.
Red. respons. Ioan Russu Șirleanu.

Gel mai bun croiul!

Insoțirea călțunarilor din Arad,

Strada-Bisericeii, Palatul Minorităților.

Singură în felul său ține în deposit numai fabricații proprii sau rătește la comandă

ghete pentru dame și bărbați,

cum și papuci pentru băieți și fete, apoi ghetă, comenzi și alte soiuri de încălțăminte

Toate acestea nu sunt lucruri de fabrică, dar sunt mai ieftine și mai bune.

Comenzi din afară se execută prompt și cu prețuri moderate.

Trimitem și la casă ghetă de probă în orice timp dorit

Aparat elastic pentru calcăie, invenția lui Löderer, căpitan de honvezi reg. ung., aplicabil atât la ghetă de dame, cât și la ghetă pentru bărbați, se poate avea numai de la noi.

Mare magazin de creme și lăc-uri în diferite culori.

Prețuri ieftine de necrezut!

Numai artici de fabricație proprie!

Materie de calitate excelentă!

631-5

Sanatoriu și institut de cură cu apă rece

— învâlnțat de înaltul ministru de interne prin ordinațunea Nr. 81.945/1901. —

În toată Ungaria sudică singurul institut de cură autorizat, care iarna vara stă deschis pentru public și primește la cură bolnavii cu locuința în institut și externiști. Bolnavii pot avea la dispoziție sfatul oricărui medic.

Mijloace de lecuire:

Băi cu lumină electrică: pentru vindecarea reumei, podagrai, îngrășării, nevralgiei, boalei de rinichi, boalelor de sânge și învenimări prin metale. Aceste băi pot fi folosite și de cei bolnavi de inimă, 15 bilete: 15 fl.

Băi de cură cu apă rece: pentru sănătoși întărire, și vindecă boale de testine (măș), insomni, durerile de cap e. c. 15 bilete 6 fl. Abonament lunar 10 fl.

Băi de acid-carbon: pentru vindecarea boalei de inimă, boalelor femești 18 fl.

Băi maure: pentru vindecarea boalelor femești, reumei, nevralgiei, înțepirea mușchilor etc. 15 bilete 16 fl.

Băi de apă rece electrice: Vindecă nervozitatea, dureri de nervi, slăbiciune peste tot a sistemului nervos. 15 bilete 15 fl.

Inhalatii: soale sau cu extract de bad. După modelul celor din Reichenhall și Gleichenberg, — în contra boalelor de pământ și de gât. 15 bilete 9 fl.

Gimnastica-svedeză: pentru vindecarea strâmbărilor de apinare, înțepirii mușchilor; pentru lecuirea slăbrii la copii anemici. Taxă lunară de la 10 fl în sus, după gravitatea cazului de boală.

Massage: pentru vindecarea boalelor de nervi, a anemiei, a îngrășării peste măsură și a slăbirii generale. 15 massage 6 fl.

Massage electric: pentru vindecarea nervozității, a durerilor de nervi și pentru ușurarea mișturii. 15 bilete 12 fl.

Electrosare galvanică și cu curent faradic: Bolnavii interniști pot avea la dispoziție sfatul oricărui medic. — O ocazie (cu înăz, lumnat și serviciu) și provizunea sau întreținerea: 85 % pe lună.

Medicul conducător:

D. HECHT,

Arad, Strada Zrinyi (fostă Szegedi) Nr. 8 (intrare în stradă vis-à-vis de Teatru, între prăvăliile Maresch și Szabó). Telefon 270.

541 36—

Principiu: Circulație mare pe lângă prețuri ieftine și solide

HOFFMANN SANDOR

Prăvălie de mode și magazie de tepich.

„La Rândunică“
ARAD. Edificiul teatrului.

© Cu 200 Coroane TROUSSEAU pentru MIRESE. ©

	Cor.	fl.
6 cămeși decorate	21	60
6 halaturi de noapte brodate	20	40
3 fuste de ușurt	13	20
6 pantaloni pentru dame	19	20
12 năfrâmi albe sau colorate	8	—
12 perechi ciorapi negri	13	20
2 garnituri de pat, frumos executate	28	—
6 fețe de perini nanching	10	60
6 ciarșafuri (lepedee)	17	20
2 preparate damast pentru 6 persoane	18	80
2 garnituri pentru cafea, colorate	9	20
12 ștergare de Zips	12	—
12 bucați ruferie de cuină	4	80
12 „ șterguri de praf, moi deosebite	5	—
2 „ plapome de vară	8	60
Total Cor.	210	—
597 —26	5	10
5 procente scote de cassă		—
Netto total Cor.	200	—

Trouseau-uri pentru mirese la comandă cu prețuri dela 200—2000 coroane.

Cele mai frumoase torturi și broderii asortiment bogat.

Corsete în cel mai elegant fașon.

Cumetrii de ocazie: un val englezesc 17 coroane.

Cruce dublă electro-magnetică vindecă și inviorază sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și f. los. și contra durerilor de cap urechi și dinți, migrene, nevralgie, împiedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, turturi de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, ama, nuzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftelor mâncare, răceala la mâni și picioare, reuma podagra ischias, udulul în pat, fluinza, în somnia epilepsia circulația neregu-

lata a sângelui și multor altor boale care la tratare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Însușirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele sfâtoare, care pe de alta parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate incuse în toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constata zădărnica, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Căsuța-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

624 19—50

Prețul aparatului mare e fl. 3, sau Cor. 6 — folosit la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e fl. 2, sau Cor. 4. — folosit la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Albert Müller, Budapesta, V., str. Vadász 42. K
Colțul str. Kálmán.